Met de beurskoers als kompas

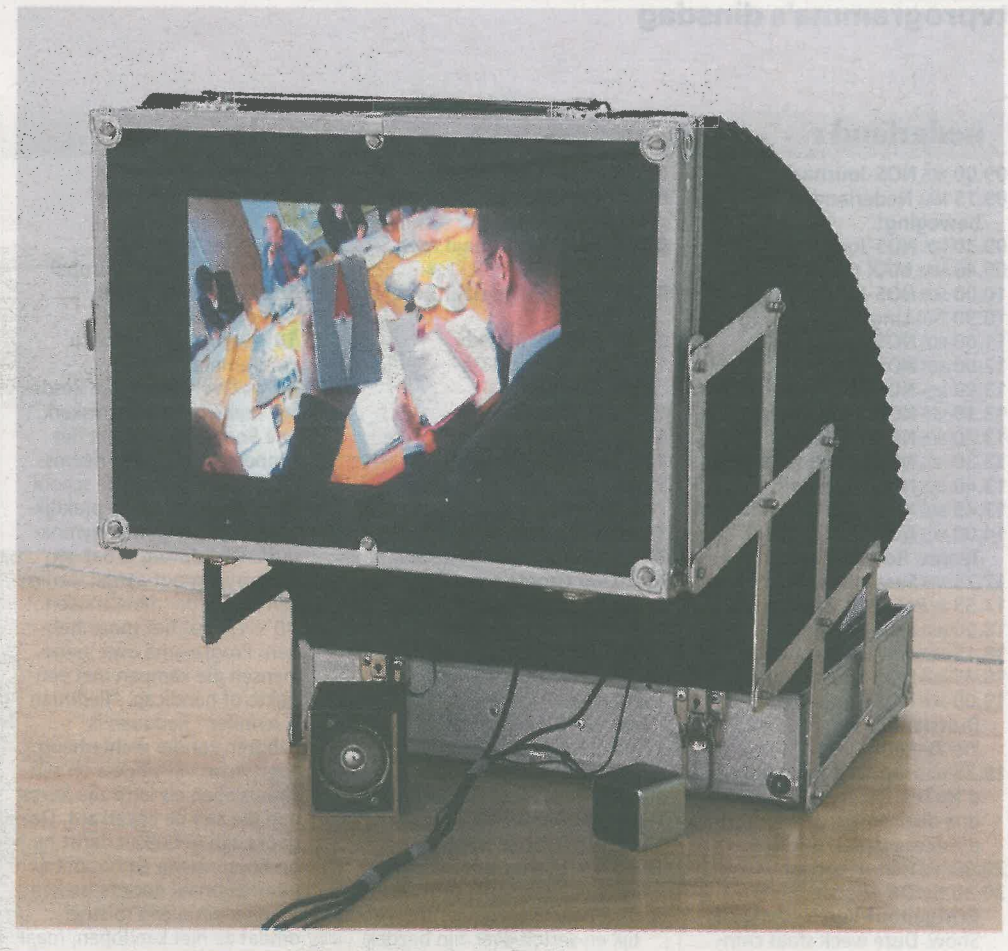

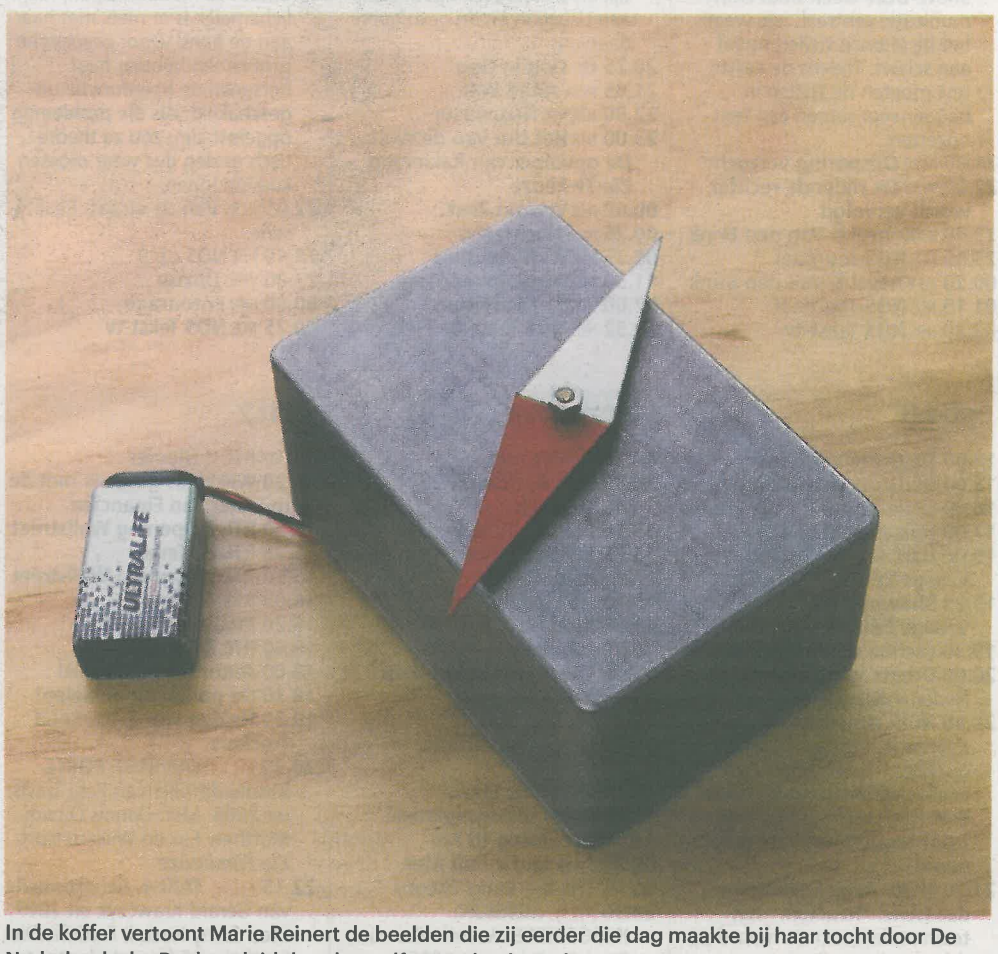

In de koffer vertoont Marie Reinert de beelden die zij eerder die dag maakte bij haar tocht door De Nederlandsche Bank, geleid door het zelfgemaakte beurskompas. FOTO ERNST VAN DEURSEN

De deuren van De Nederlandsche Bank zitten meestal potdicht voor het grote publiek. Een bijzondere performance zet ze op een kier.

TEKST Joke de Wolf

Het hoofdkantoor van De Nederlandsche Bank (DNB) aan het Amsterdamse Frederiksplein is misschien wel het meest gesloten gebouw van het land. Niet de meest voor de hand liggende plaats voor een tentoonstelling. Toch is er, op initiatief van de Vereniging Bedrijfscollecties Nederland (VBCN) tot 19 juni een performance gaande. Bezoekers krijgen daarmee een heel persoonlijke kijk in de gesloten glazen toren.

"Het is een spectaculaire onderneming", vertelt Alexander Strengers, voorzitter van de kunstcommissie van DNB. "Met alle veiligheidsregels was het nog maar afwachten of het mocht. Maar onze president, Klaas Knot, was meteen enthousiast, en toen ging de rest bijna vanzelf."

De Française Marie Reinert (1971) maakt performances en installaties door op te gaan in een voor haar vreemde, onbegrijpelijke wereld. Eerder was dat een kustvaartschip, dat ze drie maanden lang van binnenuit filmde, nu is dat de financiële wereld van de bank. Geleid door een zelfgemaakt kompas, dat direct reageert op de wisselkoers tussen dollar en euro, mocht ze, op hoge uitzondering, bijna overal komen, en, nog bijzonderder in het zwaarbeveiligde bankgebouw, haar route vastleggen op film. In een zaaltje op de begane grond staat een zelfgemaakte koffer waarop beelden te zien zijn die Reinert eerder die dag maakte tijdens een van haar tochten. Voor de bezoekers van de tentoonstelling levert dat een uniek kijkje achter de schermen op. Kantoren, lange lege gangen, deuren met nog meer kantoorruimte, maar ook vergaderingen waar bankmedewerkers schijnbaar onverstoord doorpraten.

Een hedendaagse kunstenaar tussen alle bankmedewerkers, dat was misschien wel even wennen? Strengers: "Ik heb geen enkele klacht gekregen, alleen maar positieve reacties. Op een middag na het filmen vroegen de bewakers Marie naar de centrale meldkamer te komen – een plaats waar ik nog nooit ben geweest. De beveiligers hadden haar tocht door het gebouw gevolgd op de beveiligingscamera's, en vonden dat zo leuk dat ze het haar wilden tonen."

DNB heeft meer dan 1200 moderne kunstwerken in beheer, en die zijn op een paar na ondergebracht op de werkkamers van de werknemers. Dat mist zijn uitwerking niet. Strengers: "Medewerkers die nooit naar een museum of galerie zouden gaan, brengen we door de bedrijfscollectie soms voor het eerst in contact met moderne kunst. Als je de hele dag met een echt kunstwerk op je kamer zit, wil je toch op den duur weten wat voor verhaal erachter zit. Maar een performance, nee, die hadden we nog niet."

De performance in DNB maakte Reinert als onderdeel van het project 'Time deposits', in opdracht van de Vereniging Bedrijfscollecties Nederland (VBCN). De vereniging is een platform voor bedrijfscollecties van hedendaagse kunst, de vijftig deelnemende organisaties hebben samen meer dan honderdduizend kunstwerken in beheer. Met een prijsvraag voor een tentoonstelling wilde de vereniging jonge curatoren stimuleren iets met de bedrijfscollecties te doen. "Maar dan niet uit alle collecties een kunstwerk pakken en dat dan een tentoonstelling noemen", vertelt Sabrina Kamstra, voorzitter van de VBCN. "We zochten naar een nieuwe vorm. En die hebben de bedenkers van 'Time deposits' absoluut gevonden."

Beveiligers hadden Reinerts tocht door het gebouw gevolgd op de beveiligingscamera's, en vonden dat zo leuk dat ze het haar wilden tonen

Claire van Els en Hendrik Folkerts wonnen met hun idee waarbij niet de kunstwerken, maar de twee bedrijven het uitgangspunt vormen. Van Elst: "We kozen voor twee bedrijven met een uitgesproken publieke functie, die zeer beperkt toegankelijk zijn. Maar ook wat ze doen is moeilijk te verbeelden: financiële systemen of de Nederlandse vertegenwoordiging in het buitenland, daar hebben maar weinig mensen een concreet beeld van, het is vluchtig. De performance is ook van oorsprong een vluchtig medium. De kunstenaar voert een handeling uit, of laat die uitvoeren, en daarmee is het feitelijke kunstwerk alweer voorbij."

Folkerts: "Performances worden vaak opgenomen in film of foto's, maar zijn die documenten wel voldoende om de gebeurtenis vast te leggen? Daar wilden wij de twee kunstenaars en de bezoekers over laten nadenken."

De films van Marie Reinert zijn nog een paar weken te zien in DNB – aanmelden en identiteitsbewijs verplicht.

Op 10, 11 en 12 juni zal de Libanese kunstenaar Mounira Al Solh, eveneens in het kader van 'Time deposits', in het ministerie van buitenlandse zaken de performance 'and suddenly there were women' houden: een reactie op het feit dat zij daar als buitenlandse kunstenaar een performance gaat doen, én op de portrettengalerij van de vroegere ministers, die allemaal mannen waren.

Time Deposits. Marie Reinert: Bull & Bear, De Nederlandsche Bank, Amsterdam, t/m 19 juni, toegang na aanmelding via kunstcommissie@dnb.nl ovv volledige naam en nummer van identiteitskaart. Mounira Al Solh: and suddenly there were women. Ministerie van buitenlandse zaken, Den Haag, 10, 11 en 12 juni. www.vbcn.nl